

SLOWNJK

ČESKO-NĚMECKÝ

JOSEFA JUNGMANNA,

DOKTORA FILOSOFIE, PŘEFEKTA C. K. AKADEMICKÉHO GYMNASIUM NA STARÉM MĚSTĚ PRAZSKÉM, AUDA UČENÉ SPOLEČNOSTI PRAŽSKÉ A ZBORU PRO WĚDECKÉ WZDĚLÁWÁNÍ ŘEČI A LITERATURY ČESKÉ PŘI NÁRODNÍM MUSEUM.

POMOCJ ČESKÉHO MUSEUM.

POMOCJ ČESKÉHO MUSEUM.

Djl I.

A — J.

W P R A Z E , 1835.

W kněžej arcibiskupské knihtiskárně, u Josefy wdowy Fetterlové, řízenjm Wáclawa Špinky.

Josef Jungmann 1773–2023

II | Jazyk kritériem národní identity

„Jazyk jest paládium národnosti, kdo ruší jej, ten mu podporu bytosti jeho bere“; Josef Jungmann, *Zápisky*, s. 79–80.

Josefa Jungmanna známe jako tvůrce monumentálního *Slovníku česko-německého*, ale také jako překladatele, básníka, autora *Slovesnosti* i *Historie literatury české*, autora zásadní úvahy *Dvojí rozmlouvání o jazyce českém*. Zároveň byl po celý život ctěným středoškolským profesorem litoměřického, později pražského akademického gymnázia. Byl to pracovitý a současně výkonný a cílevědomý člověk.

Jungmannův vstup do české literatury znamenal výjimečný skok ve vývoji dosavadního básnického jazyka, a to především díky překladům. Již literární historik Pavel Eisner soudil, že dal českému čtenáři „potouchlé“ na vybranou mezi arcikatolíkem Chateaubriandem (*Atala*), horlivým protestantem Miltonem (*Ztracený ráj*) a panteistou Goethem. K některým cizojazyčným textům se Jungmann choval tak, jak bylo tehdy obvyklé – upravoval je, vysvětloval, vlastně je českým čtenářům „tlumočil“. Nepovažoval za potřebné překládat ze slovanských jazyků, jako mnozí jiní jemu blízcí vnímal prostě tyto jazyky jen za nářečí.

Literatura: Josef Jungmann, *Zápisky*, Praha 1973; Robert Sak, *Josef Jungmann. Život obrozence*, Praha 2007; Miroslav Hroch, *Na prahu národní existence. Touha a skutečnost*, Praha 1999; Vladimír Macura, *Znamení zrodu*, Praha 1995 (či jiné vydání); Alexandr Stich, *Jazykověda-věc veřejná*, k tisku připravil Václav Petrbok, Praha 2004.

